

Sislej XHAFA (KS): Padiglione Clandestino
(Rejtett pavilon | Clandestine Pavilion), 1997
Nem engedélyezett performansz a 47. velencei biennálé
ideje alatt, Olaszország | Unauthorized performance
during the 47th Venice Biennial, Italy
print, 89×56,5 cm
A GALLERIA CONTINUA, San Gimignano /
Beijing / Les Moulins / Habana jóvoltából
Courtesy of GALLERIA CONTINUA,
San Gimignano / Beijing /
Les Moulins / Habana

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.ludwigmuseum.hu

A

KORTÁRS

BÁLNA,

POZÍCIÓK

AMELY

ALBÁNIÁBÓL ÉS

TENGER –

KOSZOVÓBÓL

ALATTJÁRÓ

VOLT

CONTEMPORARY

THE

POSITIONS

WHALE

FROM

THAT

ALBANIA AND

WAS A

KOSOVO

SUBMARINE

2016. 07. 15.

— 09. 11.

A KORTÁRS BÁLNA, AMELY ALBÁNIÁBÓL ÉS TENGER- KOSZOVÓBÓL ALATTJÁRÓ VOLT

A budapesti Ludwig Múzeum kiemelt feladatának tekintik a közép- és kelet-európai régió, illetve a poszt-szocialista országok kortárs művészeti színtereinek nyomon követését, új tendenciáinak feltérképezését. E törekvéshez kapcsolódik a 2016 nyarán Albánia és Koszovó képzőművészetéből válogatott kortárs pozíciókat bemutató kiállítás, amely a két terület elmúlt tíz-tizenöt évének művészeti tevékenységére fókuszál, egymás mellé helyezve a két szcéna legfrissebb megnyilvánulásait.

Albánia és Koszovó művészeti közegei hosszú ideig egymástól elzártnak fejlődtek, kulturális örökségük mégis számos ponton találkozik; ilyen például a mindkét állam többsége által beszélt közös nyelv vagy a két társadalmat a mai napig mélyen átható hagyományok. Albánia és Koszovó gyökeresen más utat járt be a 20. század második felében, előbbi évtizedekig Enver Hoxha önkényuralma alatt, utóbbi Jugoszlávia részeként. Ennek ellenére az olyan jelenségek, mint a diktatúra, a háború, a gazdasági és társadalmi válságok mindkét terület közelmúltjára erőteljesen hatottak. Az Albánia és Koszovó kortárs képzőművészetét együttesen bemutató kiállítás a két színtér egymáshoz és a nemzetközi tendenciákhoz való viszonyát térképezi fel az ezredfordulót követő periódusban.

A 2000-es évekkel kezdődő korszak mindkét országot új fejezetet jelentett, a kuratóri válogatás is ezt hangsúlyozza. Mind Koszovó (akkor még nem független államként), mind Albánia számára ekkor nyílt lehetőség az egyetemes művészeti vérkeringésbe való bekapcsolódáshoz, bár Albánia már az 1990-es években, a diktatúra utáni első szabad évtizedben több kísérletet tett a kortárs művészet fellendítésére. Miközben mindkét színtér – ki-ki saját vizuális örökségét a hátán cipelve – az új, nemzetközi tendenciákat is elérhetőbbé tévő lehetőségek adta kontextusban fejlődött tovább, a fiatalabb generáció a másik országban kibontakozó szcénát is komoly érdeklődéssel figyelte, igyekezett „feltölteni” az elveszett évtizedekben kialakult művészeti vákuumot. Ilyen tekintetben Koszovó vált

Anri SALA (AL): *Dammi i Colori (Add nekem a színeket | Give Me The Colours)*, 2003
egyszemélyes videó, sztereo-hanggal, 15 perc 25 | single-channel video and stereo sound, 15 min 25
Courtesy: Marian Goodman Gallery, New York; Galerie Chantal Crousel, Paris; Hauser & Wirth; Johnen Galerie, Berlin; Galerie Rüdiger Schöttle, Munich
jóváltából © Anri Sala, © HUNGART

CONTEMPORARY THE POSITIONS WHALE FROM THAT ALBANIA AND WAS A KOSOVO SUBMARINE

One of the priorities at Ludwig Museum Budapest is to keep track of the contemporary art scenes and new tendencies of the Central and Eastern European region and the post-socialist countries. The exhibition presenting a selection of contemporary positions from the art scenes of Albania and Kosovo in the summer of 2016 is part of this tendency. Focusing on the art practices of the last 10–15 years in the two areas, the exhibition juxtaposes the freshest voices from the two countries.

For long, the art scenes of Albania and Kosovo were evolving separately, their cultural heritage, however, overlaps in several respects; such is the common language spoken by the majority in both states, as well as the traditions deeply pervading both societies. Albania and Kosovo took fundamentally different courses in the second half of the 20th century; the former suffering from Enver Hoxha's despotic regime for decades, the latter as part of Yugoslavia. In spite of this, such phenomena as dictatorship, war, or economic and social crises have had considerable impact on the recent past of both areas. With the collective presentation of the art fields of Albania and Kosovo, the exhibition explores the relation of the two scenes to each other and to international tendencies in the new millennium.

The period starting in 2000 opened up a new chapter for both countries, which is emphasized by the curatorial selection. This was the time when new possibilities arose for both Kosovo (not yet an independent state back then) and Albania to join the universal arts scene—although Albania had already made some attempts to revitalize its contemporary arts in the 1990s, in the first free decade after many years of dictatorship. While both scenes—each carrying its own visual heritage on its shoulders—began evolving further in the context provided by new possi-

Haveit (KS): *Használd a szád | Use Your Mouth (Tirana)*, 2014
színes videó hanggal, 10 perc | colored video, sound, 10 min
Sokol Ferizi verse nyomán | Inspired by a poem of Sokol Ferizi
A Haveit jóváltából | Courtesy of Haveit

RÉSZT VEVŐ MŰVÉSZEK

ALBÁNIA: ENDRI DANI, HELIDON GJERGJI, ALBAN HAJDINAJ, EDI HILA, ARDIAN ISUFI, ILIR KASO, OLSON LAMAJ, ARMANDO LULAJ, VIOLANA MURATAJ, MATILDA ODOBASHI, ADRIAN PACI, REMIJON PRONJA, ANRI SALA, GENTIAN SHKURTI, FANI ZGURU

KOSZOVÓ: JAKUP FERRI, FLAKA HALITI, HAVEIT, MAJLINDA HOXHA, GENÇ KADRIU, KOJA, DREN MALIQI, ALBAN MUJA, DRITON SELMANI, SISLEJ XHAFA

A kiállítás kurátora: dr. FABÉNYI Julia
Kurátorasszisztens: KÁLMÁN Borbála

üttörővé, lévén több végzős – ma már a progresszív élvonalba tartozó – alkotó élesen, a lényegét érintve reflektált a kialakult, elbontomdásokkal teli helyzetre, és többek között Albániával való viszonyára is.

A kiállítás nem törekszik a teljességre: nem ad retrospektív áttekintést a két színtér művészeti fejlődéséről és nem vizsgálja történeti szempontból az alkotók tevékenységét sem. A huszonöt művészt felvonultató válogatás a két szcénát átható dinamikákat ragadja meg: a kiállításon egyszerre szerepelnek mérföldkőnek számító művek, az egyes közegek nemzetközi jelenlétét előmozdító állásfoglalások, illetve hosszabb folyamatok lenyomatáiként, tanújaként született projektek. A válogatás ezeken a pozíciókon keresztül térképezi fel a színterek mozgatórugóként működő, az alkotókat foglalkoztató jelenségeket.

A kiállítás tematikus egységekre rendezi a két szcénát külön-külön vagy együttesen is alakító, lényeges kérdésköröket. Az Albániát évtizedekig izoláltságban tartó teljes diktatúra olyan sebeket ejtett a társadalmon, amelyek a mai napig komoly súllyal bírnak, több művészt arra ösztönözve, hogy alkotásaikon keresztül járuljanak hozzá a közös múlt egyéni feldolgozásához. Koszovó esetében inkább a személyes narratívák és archívumok, valamint a kollektív emlékezet közötti határmezsgye kerül a középpontba, emlékretegek átjárásával keresve a jelen megértését. Az új művészgeneráció, túllépve hazája hagyományoktól átitatott – az előző nemzedékektől megörökölt – nehézkes művészeti kifejezőmódján, előszeretettel világít rá abszurd státuszának nehézségeire. Lévén mindkét terület a Balkán része, az alkotók közül többen vizsgálják lehetséges hovatartozásukat, globális, illetve lokális mivoltukat, akár önonirikus gesztusok keretében. A legtöbb művész hagyományos akadémiai oktatásban részesült, ugyanakkor szinte a kezdetektől a multimédia, a fotográfia vagy a videóművészet határozta meg tevékenységüket. E kettősség és a művészeti oktatás iránti ellenérzésük is több műben észlelhető.

Gentian SHKURTI (AL): *Alice Csodországban | Alice in Wonderland*, 1997
színes videó hanggal, 3 perc 33 | colored video, sound, 3 min 33
A művész jóváltából | Courtesy of the Artist

PARTICIPATING ARTISTS

ALBANIA: ENDRI DANI, HELIDON GJERGJI, ALBAN HAJDINAJ, EDI HILA, ARDIAN ISUFI, ILIR KASO, OLSON LAMAJ, ARMANDO LULAJ, VIOLANA MURATAJ, MATILDA ODOBASHI, ADRIAN PACI, REMIJON PRONJA, ANRI SALA, GENTIAN SHKURTI, FANI ZGURU

KOSOVO: JAKUP FERRI, FLAKA HALITI, HAVEIT, MAJLINDA HOXHA, GENÇ KADRIU, KOJA, DREN MALIQI, ALBAN MUJA, DRITON SELMANI, SISLEJ XHAFA

Curator: dr. FABÉNYI Julia
Assistant Curator: KÁLMÁN Borbála

bilities that made international tendencies accessible, the new generation of each country kept a curious eye on the neighboring contemporaries, attempting to “fill in” the artistic vacuum developed during the lost decades. Kosovo took the lead in this respect, as many graduating art students—today in the progressive forefront—reflected strongly and substantively on the new situation full of contradictions, including Kosovo's relation to Albania.

The exhibition does not aim to be complete: it provides no retrospective overview of the evolution of the two cultural milieus, nor does it examine the activity of artists from a historical aspect. An array of 25 artists, the selection grasps the dynamics pervading the two scenes: the exhibition at once presents works that can be considered milestones, statements that facilitated the international presence of each scene, and projects engendered as imprints or witnesses of long processes. It is through these positions that the selection explores the phenomena that have functioned as the driving force of in each country and its artists.

The exhibition is arranged into thematic units along relevant issues that shape the two scenes separately or collectively. Keeping Albania in complete isolation for decades, the totalitarian dictatorship left grave wounds on the society with serious reverberations into the present, driving many artists to contribute with their endeavors to the individual assimilation of the collective past. In Kosovo's case, focus is on the frontiers between personal narratives and archives on the one hand, and collective memory on the other, in quest of understanding the present by traversing layers of memory. Transcending their homelands' cumbersome means of expression permeated by tradition—inherited from previous generations—the new wave of artists pre-

Armando LULAJ (AL): *Fondorlatos cselszövések sora – Úgy kopik, amint gyarapszik | A Series of Devious Stratagems – It Wears as it Grows*, 2011
színes rövidfilm hanggal, 18 perc | colored short film with sound, 18 min
A Debatikcenter Film, az Artra Gallery és a cinqueesei jóváltából
Courtesy of Debatikcenter Film, Artra Gallery, cinqueesei

A mai napig erős jelenléttel bíró társadalmi és vallási törvények és hagyományok ellen lázadó, azokat új kontextusba helyező, esetleg problematikus aspektusokra – provokatív módon vagy rendkívüli érzékenységgel – rávilágító alkotások ritka mélységet kölcsönöznek a két szcénának. Érdekes még kiemelni azokat a művészeti megközelítéseket, amelyek az albániai és koszovói urbánus környezetet egyfajta társadalmi, gazdasági és politikai lenyomatként vizsgálják és dekódolják, „tájbeli képletek” nyomán fejtve vissza, hogy mely szellemi kezdeményezések idézhettek elő a mai különösen groteszk, városi struktúrákat.

A *bálna, amely tengeralattjáró* arra tesz kísérletet több generációt átfogva, hogy a Balkán kontextusán kívül járja körül a két színtér, Albánia és Koszovó erőteljes kortárs művészeti pozícióit. A válogatás párbeszédet kíván teremteni, valamint egy lehetséges olvasatot nyújtani a két szcéna közötti viszonyról, kirajzolva a műveken keresztül közös pontokat, ellentéteket, valamint érzékeny, finom árnyalatokat és átmeneteket, amelyek lehetőséget nyújtanak a továbbgondolásra, a kérdésfelvetésre, illetve a nemzetközi szinten és még a régióon belül is kevésbé ismert színterek megismerésére.

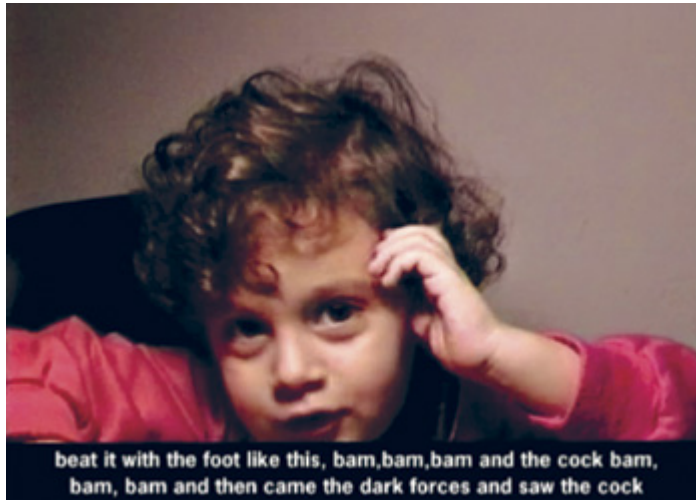

Jakup FERRI, Driton HAJREDINI, Luzlim ZEIQIRI (KS):
A kurátorra várva | Waiting for the Curator, 2002
csoportos performansz fotódokumentációja, Koszovó /
photo documentation of a group performance, Kosovo
A művészek és az andriess eckyck galerie jóváltából
Courtesy of the artists and andriess eckyck galerie

fer shedding light on the difficulties characterizing their absurd status. Both areas being part of the Balkans, many of the artists explore their options of belonging and their global or local character, even through gestures of self-irony. Most artists have undergone traditional academic education, their practices, however, have been dominated by multimedia, photography, or video almost from the beginning. This ambivalence and their aversion to art education can be witnessed in a number of artworks.

Revolting against social and religious laws and traditions—prevailing to this day—, recontextualizing them, or revealing their problematic aspects either provocatively or with extraordinary sensitivity, these artworks endow the two scenes with rare profundity. It is interesting to mention artistic approaches that examine and decode the urban environment of Albania and Kosovo as a kind of social, economic, and political imprint, relying on “landscape schemes” in discovering which intellectual initiatives may have resulted in today's exceptionally grotesque urban structures.

Spanning several generations, *The Whale that Was a Submarine* attempts to explore the powerful contemporary artistic positions of the two countries, Albania and Kosovo, outside the context of the Balkans. The selection endeavors to create a dialogue and to provide a possible interpretation of the relation between the two scenes, outlining common points, contrasts as well as delicate, subtle tones and transitions, opening up further considerations and inquiries, and providing an opportunity for the international public to get acquainted with these cultural milieus, barely known even within the region.

Adrian PACI (AL): *Albániai történetek | Albanian Stories*, 1997
színes videó hanggal, 7 perc | colored video with sound, 7 min
A művész és a kaufmann repetto, Milánó | New York jóváltából
Courtesy of the artist and kaufmann repetto, Milan / New York

MUSEUM OF CONTEMPORARY ART KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM LUDWIG MÚZEUM 2016. 07. 15. — 09. 11.

CONTEMPORARY THE POSITIONS WHALE FROM THAT ALBANIA AND WAS A SUBMARINE

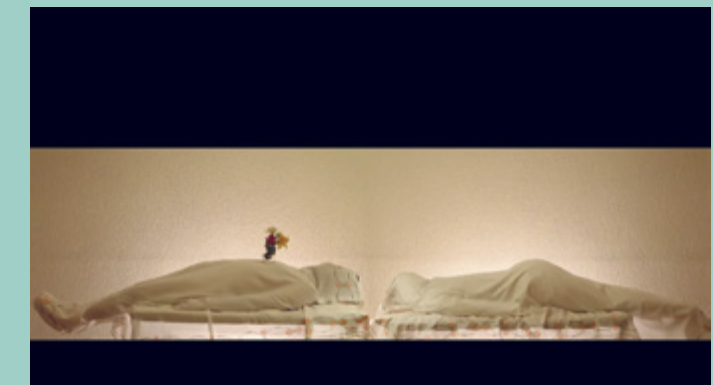
Alban MUJA (KS): *Tony-k | Tonys*, 2010
C-print dibondon | on dibond, 70×100 cm
A művész jóváltából | Courtesy of the artist

Tárlatvezetéseinkről és a kiállításához kapcsolódó programjainkról kérjük, tájékozódjanak honlapunkról
Please check our website for our guided tours and exhibition-related programs:
www.ludwigmuseum.hu

Együttműködő Partnerek | Partners:
National Gallery of Arts (Galeria Kombëtare e Arteve), Tirana; National Gallery of Kosovo (Galeria Kombëtare e Kosovës), Prishtina; Magyarország Nagykövetsége / Embassy of Hungary, Tirana

Külön köszönet | Special thanks
Fitz Péter; Galambos Judit; Genti Gjikota; Katharina Schendl; Annemarie Türk; Magyarország Nagykövetsége / Embassy of Hungary, Prishtina; Albán Köztársaság Nagykövetsége / Albanian Embassy, Budapest; Koszovói Köztársaság Nagykövetsége / Embassy of the Republic of Kosovo, Budapest

Kölcsönzők | Lenders
Pomeranz Collection (Wien), Galerie Peter Kilchmann (Zürich), kaufmann repetto (Milano / New York), andriess eckyck galerie (Amsterdam), Artra Gallery (Milano), Paolo Maria Deanesi Gallery (Trento), LambdaLambdaLambda (Prishtina), Galleria Continua (San Gimignano / Beijing / Les Moulins / Habana) **Courtesy of / A Marian Goodman Gallery (New York); Galerie Chantal Crousel (Paris); Hauser & Wirth; Johnen Galerie (Berlin); Galerie Rüdiger Schöttle (München); Bick Productions jóváltából.**

KOJA (KS): *A Japel alatt | Under the Cover*, 2014
színes videó hanggal, 3 perc / colored video, sound, 3 min
A művész jóváltából | Courtesy of the Artist

LUDWIG MÚZEUM
Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.ludwigmuseum.hu

Múpa Budapest
1095 Budapest, Komor Marcell u. 1. | Tel: +36 1555 3444
info@ludwigmuseum.hu | www.ludwigmuseum.hu
[facebook.com/ludwigmuseum](https://www.facebook.com/ludwigmuseum) | www.ludwigmuseum.blog.hu

2016. 07. 15. – 08. 20.: kedd–vasárnap | Tuesday–Sunday, 10.00–18.00
2016. 08. 21. – 09. 11.: kedd–vasárnap | Tuesday–Sunday, 10.00–20.00
A múzeum hétfőn zárva. | The museum is closed on Mondays.

Támogatók | Supported by:

